

ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Ο Νόμος ἠσθένησεν, ἄργεῖ τὸ Εὐαγγέλιον,
Γραφή δὲ πᾶσα, ἐν σοὶ παρημέληται,
Προφητῆται ἠτόνησαν, καὶ πᾶς δικαίου λόγος».
(Μέγας Κανὼν)

Τὰ ἀνωτέρω ἔγραψεν εἰς τὸν Μεγάλον Κανὼνα ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης, ἅτινα ἐπαληθεύουν εἰς τὰς ἡμέρας μας ὅπου τὰ μέσα ἐνημερώσεως (Ἐφημερίδες, Περιοδικά, Τηλεόρασις, Ραδιόφωνο) ἀπομακρύνουν τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐκ τούτου ὁ Οἰκουμενισμὸς ὀργιάζει διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς πανθηρησκείας τοῦ ἀντιχρίστου, ἡ Κοινωνία παραπαίει, ἡ οἰκογένεια ταρασσεται καὶ συγκλονίζεται καὶ ἀπὸ τοὺς τρομακτικοὺς κινδύνους ἀντιμετωπίζει ἀπαρηγορήτους θλίψεις.

Οἱ Ζηλωταὶ Ἁγιορεῖται Πατέρες ἐκδίδουν τὸ μικρὸν φυλλάδιον αὐτὸ διὰ νὰ βοηθήσουν τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ ἀδελφοὺς νὰ αὐτοεξετάσουν τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ κόσμον καὶ διὰ τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως καὶ τῶν Θεῶν Μυστηρίων νὰ ἐξαγνίσουν τὴν ψυχὴν τοῦ καὶ θὰ τοὺς χαρίσῃ ὁ Κύριος τὴν αἰώνιον Ζωήν.

Τὸ φυλλάδιον αὐτὸ εἶναι εἰλημένον ἀπὸ χειρογράφους Κώδικας τῶν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους. ἔχει δημοσιευθῆ εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἁγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη», ἐπανεξεδόθη ἐν Ἀθήναις τὸ ἔτος 1948 ὑπὸ τοῦ Μοναχοῦ Θεοδοσίου, καὶ νῦν ἐν ψηφιακῇ μορφῇ.

ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ

(Ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἁγίου Ὁρους)

Πρὸς πάντα ἄνθρωπον, Κληρικὸν καὶ λαϊκόν, μικρὸν τε καὶ μέγαν, παῖδας καὶ παιδίσκας.

Διὰ νὰ γνωρίσῃς, ἀγαπητέ ἀναγνώστα, τὸν ἑαυτὸν σου, πρέπει νὰ ἐξετάσῃς ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβέστερον τὰ ἁμαρτήματα, τὰ ὅποια διέπραξες καθ' ὅλον τὸν χρόνον, τὸν ὅποιον ἔζησες ἐν ἀμελείᾳ καὶ ἀδιαφορίᾳ εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἁμαρτίας· ἀκόμη δὲ νὰ ἐξετάσῃς καὶ τὰ πάθη, τὰς κακίας, τὰς κλίσεις, καὶ τὰ ἐλαττώματα, τὰ ὅποια ἡ ἁμαρτία ἔχει μορφώσει εἰς τὴν ψυχὴν σου καὶ μετὰ τὰ ὅποια ἔχει δέσει τὸν νοῦν σου καὶ τὴν καρδίαν σου καὶ τὸ σῶμά σου. Ἐπίσης νὰ ἐξετάσῃς καὶ ὅλους τοὺς λογισμοὺς καὶ σκέψεις σου, αἱ ὅποια ἐσωτερικῶς σε παρακινοῦν εἰς τὸ κακὸν μέχρι καὶ τῶν ἐλαχιστοτάτων.

Διὰ νὰ εὐκολυνθῇς δέ, ἀγαπητέ μου ἀναγνώστα, εἰς τὴν αὐτοεξέτασιν ταύτην, σοὶ γράφω, ὅσα καὶ ἐγὼ παρὰ τοῦ πνευματικοῦ ἐδιδάχθην καὶ παρακαλῶ ἀναγίνωσκε συνεχῶς καὶ μετὰ προσοχῆς ταῦτα μελέτα, καὶ τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντος θὰ γνωρίσῃς ἀκριβῶς τὸν ἑαυτὸν σου, θὰ διορθώσῃς εὐκόλως τὰ ἐλαττώματά σου καὶ θὰ βαδίσῃς ἀνδρείως καὶ εὐσταλῶς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς.

Ἐξέτασον ἀγαπητέ, τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὅποιαν ἔχεις διὰ τὴν σωτηρίαν σου. Ἐπειδὴ εἰς τὰς μεγάλας καὶ δυσκόλους πράξεις, πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος καὶ μίαν μεγάλην ἐπιθυμίαν καὶ οὕτως ἀποβαίνει εὐτυχὲς τὸ τέλος τῶν πράξεών του· διότι ἄλλως δὲν νικᾷ ὁ ἄνθρωπος τὰ ἐμπόδια, τὰ ὅποια ἀντιστέκονται εἰς αὐτὸν εἰς τὸ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν, τὸν ὅποιον ἐπιθυμεῖ.

Ἐξέτασον λοιπὸν τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὅποιαν ἔχεις διὰ τὴν σωτηρίαν σου, πρῶτον ἐὰν εἶναι τόσον ἰσχυρὰ ὥστε νὰ σε παρακινῇ εἰς τὰ καλὰ ἔργα· δεύτερον ἐὰν εἶναι θερμὴ καὶ ὑπερβολικὴ· διότι

ἀληθῶς εἶναι ἐντροπή μεγάλη, νὰ ἐπιθυμῆς μὲν μὲ τόσην ἀδιαφορίαν καὶ ψυχρότητα τὸ αἰώνιον ἔργον τῆς σωτηρίας σου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀναγκαιότερον ὄλων τῶν ἄλλων· νὰ ἐπιθυμῆς δὲ ἀπ' ἐναντίας μὲ τόσην θερμότητα τὰ προσωρινὰ καλὰ, τὰ ὁποῖα δὲν σοῦ χρησιμεύουν οὐδόλως· τρίτον ἐξέτασον ἐὰν ἡ ἐπιθυμία σου αὕτη εἶναι μόνη, δηλαδή ἐὰν ἐπιθυμῆς μόνην καὶ μόνην τὴν σωτηρίαν σου, ὅλα δὲ τὰ ἄλλα πράγματα, τόσον μόνον τὰ ἐπιθυμῆς, ὅσον συμβάλλουν εἰς τὴν σωτηρίαν σου· ὅσα δὲ εἶναι ἐναντία εἰς αὐτήν, τὰ μισῆς καὶ τὰ ἀποστρέφεται.

Ἐξέτασον ποῖα μέσα μεταχειρίζεσαι διὰ νὰ σωθῆς· ποῖα ἔργα προκοπῆς προσθέτεις, διὰ νὰ βάλῃς εἰς περισσοτέραν ἀσφάλειαν τὴν σωτηρίαν σου, καὶ ἐὰν φυλάττῃς ὅλα αὐτὰ εἰς τὸ μέλλον καὶ μάλιστα ὅταν εὐρίσκῃς δυσκολίαν εἰς τὸ νὰ κάμῃς τὸ καλόν, διὰ τὴν συνήθειαν, τὴν ὁποῖαν ἔλαβες εἰς τὸ κακόν ἢ ἐὰν συμπεραίνῃς τὸν καιρὸν διὰ νὰ κάμῃς τὰ καλὰ, περιμένων νὰ τὰ κάμῃς εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου σου, ἢ ὁποῖα εἶναι τόσον ἀβέβαιοι καὶ ἔχει τόσα ἐμπόδια.

Ἐξέτασον εἰς ποίους κινδύνους εὐρίσκεσαι νὰ ἀπολέσῃς τὴν ψυχὴν σου, ἐὰν καὶ πηγαίνῃς γυρεύοντας μόνος σου τὰς ἀφορμὰς τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐὰν σοὶ φαίνεται ὅτι εὐρίσκεσαι εἰς ἀσφάλειαν, ὅταν εὐρίσκεσαι πολὺν καιρὸν εἰς καμμίαν θανάσιμον ἁμαρτίαν ἀνεξομολόγητος, ἐν ᾧ πρέπει νὰ τρέμῃς ὄλος, πηγαίνων καὶ μίαν μόνην φορὰν νὰ κοιμηθῆς ἀνεξομολόγητος μὲ αὐτὴν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν.

Ἐξέτασον ἐὰν ἔχῃς καμμίαν γνώμην καὶ ἰδέαν ὅλως ἐναντίαν εἰς τὴν σωτηρίαν σου, καθὼς εἶναι, τὸ νὰ νομίζῃς ὅτι ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθός, ἢ μπορεῖς ἐσὺ νὰ ἁμαρτάνῃς χωρὶς φόβον καὶ ὅτι ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ δὲν τὸν ἀφίνουν νὰ σὲ κολάσῃ. Ἡ καὶ ὅτι δύνασαι νὰ ζῆς κατὰ τὴν ὀρεξίν σου καὶ ἀρκεῖ μόνον, ἐὰν μετὰ ταῦτα ἐξομολογηθῆς. Καὶ ὅτι ὁ Θεὸς θέλει τὸν ἄνθρωπον νὰ εἶναι ἁμαρτωλός, νὰ εἶναι ὅμως ταπεινός. Καὶ ὅτι πρέπει νὰ διασκεδάζῃς καὶ χαίρεις τώρα ὅτε εἶσαι νέος, καὶ ὕστερον μετανοεῖς καὶ σώζεσαι. Καὶ ἄλλας ἀκόμη παρομοίας γνώμας καὶ ἰδέας ἐναντίας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐπομένως ἀπατηλὰς καὶ πεπλανημένας, τὰς ὁποίας σπεῖρει ὁ διάβολος, εἰς τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν ἀπώλειαν· ἐσὺ ὅμως πρέπει νὰ τὰς φοβῆσαι, καθὼς φοβεῖσαι καὶ αὐτὸν τὸν διάβολον· διότι ἐὰν ἡ θέλησις μόνον διαφθαρῆ, δύναται ὁ νοῦς ὡς ἀνώτερος νὰ τὴν διορθώσῃ μὲ τὸν ὀρθὸν λογισμὸν· ἀλλ' ἐὰν διαφθαρῆ ὁ νοῦς, καὶ ἔχη τοιαύτας προλήψεις καὶ πλάνας, ποῖος πλέον θὰ εὐρεθῆ νὰ τὸν διορθώσῃ; ἢ ποῖα δύναται νὰ εἶναι ἡ θεραπεία του; «Εἰ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον»; (Μτθ. γ' 23).

Ἐξέτασον τὴν κατάστασιν τῶν παθῶν σου δηλαδή τὰς ἀτάκτους κινήσεις τῆς αἰσθητικῆς σου ὀρέξεως, αἱ ὁποῖαι προξενοῦν κάθε κακὸν εἰς τὴν ψυχὴν. Καὶ πρῶτον μὲν ἰδὲ ποῖα πάθη εὐρίσκονται εἰς σὲ καὶ ποῖαν δύναμιν ἔχουν· δεύτερον δὲ ἐξέτασον ἐὰν εἶναι κανὲν πάθος ἐξ αὐτῶν, τὸ ὁποῖον νὰ σὲ κυριεύῃ καὶ ἕως πόσο σὲ κυριεύει· τρίτον δὲ ἐξέτασον εἰς ποίας ἁμαρτίας σὲ φέρει τόσον ἐκείνο τὸ πάθος, ὅσον καὶ τὰ ἄλλα· καὶ τέταρτον ἐρεύνησον ὁποῖαν ἀντίστασιν καὶ πόλεμον κάμνεις εἰς αὐτὰ καὶ ποῖαν γνώμην καὶ ἀπόφασιν ἔχεις διὰ νὰ νικήσῃς. Ὅθεν καὶ βάλλε ὅλην σου τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ἀγῶνα διὰ νὰ τὰ πολεμήσῃς καὶ νὰ τὰ νικήσῃς συνεργούσης τῆς θείας χάριτος, καὶ μάλιστα ἐκεῖνα τὰ πάθη, τὰ ὁποῖα περισσότερο σὲ πολεμοῦν καὶ σὲ κυριεύουν.

Ἐξέτασον τὸν ἑαυτὸν σου διὰ τὰ πάθη τὰ ὁποῖα ἔχεις, μερικῶς. Ἐξέτασον ἐὰν λέγῃς ψεύματα εἴτε εἰς τὰς συζητήσεις καὶ συνομιλίας σου μὲ ἄλλους, εἴτε εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἔργου σου καὶ ἐπαγγελμάτων σου· καὶ ἐὰν ἐπὶ πολὺν χρόνον ψεύδῃς καὶ ἔγινε τοῦτο συνήθεια καὶ πάθος. Πρέπει νὰ γνωρίζῃς ὅτι τὸ ψεῦδος εἶναι ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἁμαρτημάτων, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας ἀποστρέφεται καὶ τιμωρεῖ ὡς γέννημα καὶ προῖον τοῦ διαβόλου (Ἰωάν. η' 44). «Ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος (ψαλμ. ε' 6).

Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσέξῃς, ἀγαπητὲ ἀναγνώστα, εἰς τὸ ἁμάρτημα τοῦτο, διότι εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν ἔχει τόσον διαδοθῆ, ὥστε οἱ πολλοὶ δὲν τὸ θεωροῦν σοβαρόν, πολλάκις δὲ νομίζουν ὅτι εἶναι καὶ ὑποχρεωμένοι νὰ ψεύδωνται, διότι ἄλλως δὲν ἢμποροῦν νὰ ζήσουν! εἶναι ἐσφαλμένη καὶ ἀστήρικτος αὐτὴ ἡ ἰδέα.

Ἐπίσης ἐξέτασον ἐὰν τὸ πάθος τοῦ ψεύδους σὲ παρέσυρεν ὥστε νὰ φθάσῃς μέχρι διαβολῆς καὶ συκοφαντίας, ὅποτε ἡ ἐνοχὴ σου εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἔβλαψες ἀπλῶς τὸ ὑλικὸν συμφέρον τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψίν του, τὸν ἐπλήγωσες ἢ

καὶ τὸν ἐθανάτωσες ἠθικῶς.

Ἀκόμη δὲ βαρύτερον τοῦ ψεύδους ἀμάρτημα, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ προσέξῃς μήπως ὑπέπεσες, εἶναι ἡ ἐπιορκία καὶ ἡ ψευδορκία, δηλαδή, ἐὰν ἔδωκες ὑπόσχεσιν καὶ ὠρκίσθης ὅτι θὰ τηρήσῃς καὶ θὰ ἐκτελέσῃς αὐτήν· ἢ ἐὰν ὠρκίσθης διὰ νὰ βεβαιώσῃς τὴν ἀλήθειαν, εἴτε ἐνώπιον δικαστηρίου, εἴτε καὶ εἰς ἰδιωτικὴν συνομιλίαν καὶ ἐψεύσθης, ἐπικαλεσθεὶς ὡς μάρτυρα καὶ αὐτὸν τὸν Θεὸν τὸν ὕψιστον, ὅτι θὰ εἴπῃς τὴν ἀλήθειαν. Φοβερὸν, ἀδελφέ μου, τὸ ἀμάρτημα τοῦτο καὶ ἄξιον αἰωνίου καταδίκης· διότι τολμᾷ ἀναιδῶς καὶ ἀναισχύντως ὁ ἄνθρωπος, ὄχι μόνον νὰ ψευσθῇ ἀλλὰ νὰ μεταχειρίζεται καὶ αὐτὸν τὸν Θεὸν εἰς βεβαίωσιν τοῦ ψεύδους του!

Ἐξέτασον ἐπίσης ἐὰν κακῆς συνηθείας εἰς τὰς καθημερινὰς συζητήσεις σου κάμνης ὄρκους τυχαίους, ἔστω καὶ ἂν οἱ ὄρκοι σου εἶναι ἀληθεῖς. Οἱ ὄρκοι αὐτοὶ ἀποδεικνύουν ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀπαγορεύονται ὠρισμένως ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ· «Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ» (Ἐξοδ.) «Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως» (Ματθ. ε' 34).

Ἐξέτασον ἐπίσης ἐὰν ἐσυνήθισες νὰ λέγῃς λέξεις ἀπρεπεῖς, αἰσχράς, ὑβριστικάς, εἴτε χάριν ἀστειότητος, εἴτε διὰ νὰ ὑβρίσῃς καὶ ἐξευτελίσῃς ἄλλον διότι «αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπελία» καὶ «πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω» (Ἐφεσ. δ' 29, ε' 4). Ἐὰν ἐσυνήθισες νὰ κατακρίνῃς καὶ νὰ κατηγορῇς καὶ νὰ δυσφημῇς ἄλλους ἀπόντας, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ἀληθεῖς αἱ κατηγορίαι· εἶναι καὶ τοῦτο ἀμάρτημα· τόσον σοβαρὸν ὥστε ὁ Χριστὸς ἀπειλεῖ ὅτι θὰ κατακρίνῃ καὶ θὰ καταδικάσῃ τοὺς κρίνοντας μὲ τὴν αὐτὴν αὐστηρότητα, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ αὐτοὶ κατέκρινον, καὶ κατεδίκασον τοὺς ἄλλους. «Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνεται, κριθήσεσθαι· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. ζ' 1).

Ἐξέτασον ἀκόμη ἐὰν ἔφθασες εἰς τὸ θλιβερὸν ἐκεῖνο σημεῖον νὰ ὑβρίσῃς καὶ νὰ βλασφημήσῃς ἔστω καὶ μίαν φοράν, τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἢ τὰ ἱερά καὶ θεῖα γενικῶς, ἢ ὅπωςδήποτε νὰ ἐκφράσῃς δυσαρέσκειαν καὶ ἀγανάκτησιν κατὰ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ!

Τὸ ἀμάρτημα τοῦτο, ἀδελφέ μου, εἶναι ἀπὸ τὰ ἀπαισιώτερα καὶ φρικτότερα· εἶναι ἀμάρτημα, τὸ ὁποῖον μολύνει καὶ δηλητηριάζει καὶ γλῶσσαν καὶ ψυχὴν διότι τολμᾷ ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑβρίσῃ τὸν δημιουργόν του, τὸν εὐεργέτην του, τὸν Θεὸν τὸν ὕψιστον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου παρίστανται μὲ φόβον καὶ τρόμον οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἀρχάγγελοι καὶ πᾶσαι αἱ οὐράναι δυνάμεις.

Ἐξέτασον ἐπίσης ἐὰν ἔχῃς τὸ πάθος τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς, ἐὰν εἶσαι εὐερέθιστος καὶ παράφορος καὶ ἔτοιμος εἰς φιλονεικίας καὶ ταραχὰς καὶ μάχας· ἐρεῦνησον ἐὰν καὶ μὲ μικρὰς αἰτίας ὀργίζεσαι καὶ ταρασσέσαι ἐσωτερικῶς, καὶ ἔως πόσον, ἐὰν διαφυλάττῃς πολὺν καιρὸν αὐτὸν τὸν θυμόν, καὶ ἐὰν κρατῆς πολὺν καιρὸν τὴν ἐνθύμησιν τῶν ἀδικιῶν, τὰς ὁποίας νομίζεις ὅτι σοὶ ἔκαμαν. Ἐὰν ἐκτύπησες καὶ ἐπλήγωσες ἢ ὅπωςδήποτε ἔβλαψες ἄλλον, εἴτε ἐκ θυμοῦ σφοδροῦ, εἴτε ἐξ ἐκδικήσεως· ἐὰν μετέδωκες εἰς ἄλλους εἴτε ἀπὸ ἀμέλειαν εἴτε ἀπὸ κακὴν πρόθεσιν ἢ ἀσθένειαν κολλητικὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔπασχες· πολὺ δὲ περισσότερον ἐὰν διέπραξες τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου· δηλαδή, ἐὰν ἐθανάτωσες ἄνθρωπον εἴτε μὲ ὄπλον φονικόν, εἴτε μὲ δηλητήριον, εἴτε μὲ οἰονδήποτε ἄλλο μέσον ἀφήρησες ζωὴν ἀνθρώπου. Εἰς τοὺς τοιοῦτους φονεῖς καὶ ἐγκληματίας ὑπάγονται καὶ αἱ μητέρες, αἱ ὁποῖαι κάμνουν ἐκτρώσεις, δηλαδή, φονεύουν καὶ ἀποβάλλουν βιαίως τὸ ἔμβρυον, τὸ ὁποῖον ἔχουν εἰς τὴν κοιλίαν των· ἐπίσης καὶ οἱ γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐκθέτουν εἰς τοὺς δρόμους ἢ ὅπωςδήποτε ἐγκαταλείπουν τὰ νήπια, τέκνα των. Ὡσαύτως ἐγκληματοῦν οἱ γονεῖς ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀποφεύγουν τὴν γέννησιν τέκνων, μεταχειριζόμενοι φάρμακα ἢ μέσα στερωτικά καὶ ἐμποδίζοντα τὴν τεκνογονίαν.

Ἐξέτασον ἐπίσης τὸν ἑαυτὸν σου, ἐὰν ἐσκανδάλισες ἄλλον εἴτε μὲ λόγια ἀπρεπῆ καὶ ἀσεβῆ, ἢ παρεκίνησες διὰ τοῦ παραδείγματός σου, διὰ τοῦ ἀσέμνου καὶ ἀμαρτωλοῦ τρόπου σου καὶ τῆς σκανδαλώδους ἐνδυμασίας καὶ συμπεριφορᾶς σου εἰς ἀμαρτίαν καὶ οὕτω συνετέλεσες εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ψυχικὴν ἀπώλειαν τοῦ ἄλλου.

Ἐξέτασον ἐὰν καταλύῃς τὰς νηστείας χωρὶς ἀσθένειαν καὶ ἀνάγκην σοβαράν, ἀλλ' ἐξ ἀδιαφορίας καὶ περιφρονήσεως πρὸς αὐτὰς καὶ ἐκ λαιμαργίας καὶ κοιλιοδοουλείας.

Ἀμαρτήματα δὲ ἐπίσης σοβαρά, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξετάσῃς τὸν ἑαυτὸν σου διὰ νὰ ἴδῃς μήπως

εὐρέθης ἔνοχος, εἶναι ἢ μέθη, αἱ ἁμαρτωλαὶ διασκεδάσεις, ἢ χαρτοπαιξία, ἢ ἀπασχόλησις εἰς ἀναγνώσματα καὶ θεάματα αἰσχροῦ καὶ ἀνήθικα, εἰς χορούς ἀσέμνους καὶ ἀνηθικούς καὶ γενικῶς εἰς πράξεις τῆς ἀσωτείας· «Τίνι οὐαί; τίνι θόρυβος; τίνος πελιδνοὶ οἱ ὀφθαλμοί; οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴνοις; οὐχὶ τῶν ἰχνευόντων ποῦ πότοι γίνονται;» (Παροιμ. κγ' 30).

Ἐρεύνησον ἀκόμη, ἀγαπητὲ ἀναγνώστα, ἐὰν ὑπέπεσες εἰς τὰ ἁμαρτήματα τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν, τῆς πορνείας, καὶ τὰς ἄλλας ποικίλας καὶ ἀκατονομάστους πράξεις. Ἦξευρε ὅμως ὅτι τὰ αἰσχροῦ ἔργα τῆς σαρκὸς δὲν χρειάζονται ἔρευναν, ἀλλὰ μετάνοιαν· διότι εἶναι πολὺ φανερὰ ἀφ' ἑαυτῶν μὲ τὴν δυσωδίαν των, καὶ διότι καὶ μόνη ἡ ἐνθύμησις των βλάπτει τὴν ψυχὴν.

Πρέπει νὰ ἐξετάσης, ἀδελφέ, καὶ καθήκοντα ὠρισμένα, τὰ ὁποῖα ὅταν παραβαίῃ καὶ δὲν τηρῇ ὁ χριστιανός, διαπράττει ἁμαρτίαν καὶ γίνεται ἔνοχος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Δηλαδή ἐὰν δὲν πηγαίνῃς τακτικὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτάς· ἐὰν παραλείπῃς τὸ καθήκον τῆς προσευχῆς τῆς καθημερινῆς· ἐὰν δὲν ἀργῇς τὴν Κυριακὴν, ἀλλὰ καταγίνεσαι εἰς ἐργασίας περιφρονῶν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἢ ὁποῖα ἐπιβάλλει νὰ παύωμεν πᾶσαν ἐργασίαν βιοποριστικὴν, καὶ νὰ ἀφιερῶνωμεν τὴν Κυριακὴν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὰ ἔργα τῆς πρὸς τὸν πλησίον βοηθείας καὶ ἀγάπης.

Ἐπίσης ἐξετάσον ἐὰν παρέβῃς τὸ καθήκον τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ ἡσέβησες πρὸς αὐτοὺς μὲ ὕβρεις ἢ μὲ ὁποιοδήποτε τρόπον τοὺς ἐλύπησες καὶ τοὺς ἐπίκρανες· ἀκόμη δὲ ἐὰν δὲν τιμᾷς τοὺς πνευματικούς σου πατέρας, τοὺς διδασκάλους σου, τοὺς προῖσταμένους σου καὶ τοὺς εὐεργέτας σου.

Ἐξετάσον ἐπίσης ἐὰν ἀπεμακρύνῃς ἀπὸ τὴν πίστιν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἠκολούθησες διδασκαλίαν καὶ πλάναν αἰρετικῶν (καὶ σχισματικῶν)· ἐὰν ἐξώκειλες εἰς ἀπιστίαν· ἐὰν κατέφυγες εἰς μαντείας (δηλαδή κλήδονας, χειρομαντεῖαν, χαρτομαντεῖαν (ρίξιμον τῶν χαρτιῶν), ὄνειροσκοπεῖαν τῶν ὄνειροκριτῶν, οἰωνοσκοπεῖαν, δηλαδή ἀπὸ τὴν πλάτην τοῦ ἀρνιοῦ ἢ τὴν καρέναν τῆς κότας, ἀπὸ τὴν λαλὴν πουλιῶν ἢ ἀπὸ ἄλλα σημεῖα) καὶ εἰς γοητείας, ἐπίσης ἐὰν κατέφυγες εἰς τὸν πνευματισμὸν καὶ ὑπνωτισμὸν καὶ πιστεύῃς καὶ ἀσχολῆσαι εἰς τὰ ἔργα ταῦτα. Πρέπει νὰ γνωρίζῃς, ἀγαπητέ, ὅτι εἰς ὅλα τὰ ἔργα ταῦτα ἐνεργοῦν αἱ πονηραὶ δυνάμεις, ἐνεργεῖ ὁ σατανᾶς. Διὰ τὰ ἔργα ταῦτα τῆς μαντείας καὶ τῆς μαγείας ἢ στ' Οἴκουμενικὴ Σύνοδος (κανὼν ξα') ἐπιβάλλει βαρῦτιμα ἐπιτίμια, καθὼς καὶ πάντες οἱ κατὰ μέρος Πατέρες διότι ὅσοι ἐνεργοῦν ἢ συμβουλευόνται αὐτά, προσκυνοῦν αὐτὸν τὸν σατανᾶν.

Ἐξετάσον μήπως κατέχεσαι ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ὀλιγοπιστίας καὶ ἔνεκα τούτου ἀνησυχεῖς διὰ τὴν συντήρησίν σου καὶ διὰ τὸ μέλλον σου γενικῶς, καὶ δὲν ἐμπιστεύεσαι εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπόσχεται διὰ πολλῶν βεβαιώσεων, ὅτι προνοεῖ πατρικῶς καὶ ἐνδιαφέρεται δι' ἕκαστον ἄνθρωπον, ἰδιαιτέρως δὲ δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι καταφεύγουν εἰς αὐτὸν μὲ μετάνοιαν καὶ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν.

Ἐπίσης ἐξετάσον μήπως κατέχεσαι ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησίαν, ἔνεκα τῆς ὁποίας ταράσσεσαι καὶ ἀγανακτεῖς καὶ γογγύζεις κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὡσάκις θλίψεις καὶ δοκιμασίαι σὲ συναντοῦν εἰς τὴν ζωὴν σου. Μήπως ἀπελπίζεσαι καὶ ἔρχεσαι εἰς ἀπόγνωσιν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου. Γνώριζε, ἀδελφέ μου, ὅτι διὰ τὴν σωτηρίαν μας ὁ Θεὸς παρέδωκεν εἰς θάνατον καὶ αὐτὸν τὸν Υἱόν του καὶ διὰ τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ σώζονται πάντες οἱ μετανοοῦντες ἁμαρτωλοί.

Ἐξετάσον ἐπίσης μήπως κατέχεσαι ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἀσυμπαθείας καὶ ἀδιαφορίας καὶ ἀσπλαγχνίας πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν δυστυχίαν τοῦ πλησίον. Μήπως κρατεῖς μνησικακίαν καὶ μῖσος εἰς τὴν ψυχὴν σου κατὰ παντός, ὅστις σὲ ἔβλαψε καὶ δὲν θέλεις νὰ τὸν συγχωρήσης.

Ἐξετάσον ὡσαύτως ἐὰν ἔχῃς τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας καὶ πλεονεξίας, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἔχεις προσκεκολλημένην τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν σου εἰς τὸν μαμμωνᾶν, δηλαδή εἰς τὸν πλοῦτον καὶ τὰ ὑλικά πράγματα· ἢ ἐὰν φροντίζῃς μὲ κάθε μέσον, δηλαδή λέγῃς ψεύματα, κάμνης ὄρκους, καταφρονῇς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δυναστεύῃς τοὺς πτωχοὺς, μάχεσαι καὶ φιλονεικῇς νὰ κερδίῃς ἀχόρταστα καὶ νὰ πολλαπλασιάζῃς τὴν περιουσίαν σου. «Ρίζα πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία» (Α' Τιμ. στ' 10) «... τὴν πλεονεξίαν, ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία» (Κολοσ. γ' 5). Ἐὰν λυπῆσαι ὑπερβολικὰ, ὅταν χάσης κάτι ἰδικόν σου ἢ ὅταν ζημιωθῇς, ἐὰν ἀναβάλλῃς τὸν καιρὸν εἰς

τὸ νὰ δώσης τὸ ξένον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἔχεις εἰς χεῖράς σου ἢ τὸ χρέος σου ἢ τὸν μισθὸν τῶν μισθωτῶν σου· ἔὰν δὲν δίδης ἐλεημοσύνην καθὼς πρέπει καὶ πλουσιοπαρόχως (δυνατοῦ σου ὄντος νὰ δίδης), ἀλλὰ φειδομένως.

Τέλος ἐξέτασον ἀκριβῶς μήπως κατέχεσαι ἀπὸ τὸ πάθος τῆς κενοδοξίας καὶ ὑπερηφανίας καὶ διὰ τοῦτο σκέπτεσαι καὶ φροντίζεις νὰ ἐπιδεικνύεσαι πάντοτε, εἴτε μὲ λόγια, εἴτε μὲ τὴν θέσιν σου καὶ τὸ ἀξίωμά σου, εἴτε μὲ τὰ ἐνδύματά σου τὰ πολυτελῆ καὶ τὰ κοσμήματά σου, εἴτε μὲ ὅποιονδήποτε ἄλλον τρόπον προσπαθεῖς νὰ ἐλκύης τὸν ἔπαινον καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἄλλων· ἔὰν ἐπιθυμῆς νὰ ἀρέσης εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἢ νὰ ἐπαινῆσαι ὑπ' αὐτῶν, ἢ νὰ ἐξουσιάζης ἄλλους καὶ ἔὰν ὅλα σου τὰ ἔργα τὰ κάμνης διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν· ἔὰν σκέπτεσαι διὰ τὸν ἑαυτὸν σου μεγάλα πράγματα ἢ ὅτι εἶσαι ἐνάρετος καὶ καλός· ἔὰν εἶσαι αὐθάδης εἰς τὴν γνώμην σου καὶ δὲν θέλῃς νὰ ὑπακούσης εἰς τοὺς ἄλλους καὶ μάλιστα εἰς τοὺς προεστῶτας· ἔὰν καταφρονῆς τοὺς ἄλλους ἢ μικροτέρους ἢ ἴσους ἢ καὶ μεγαλυτέρους σου.

Τὰ πάθη αὐτά, ἀγαπητέ, εἶναι ἱκανὰ νὰ ἐξαναγκάσουν τὸν ἄνθρωπον ὥστε νὰ συμμορφώνεται καὶ νὰ ἀκολουθῇ πᾶσαν ματαίαν καὶ ἁμαρτωλὴν ἀπαίτησιν τοῦ κόσμου, ἔτι δὲ καὶ νὰ τὸν σπρώξουν εἰς τὰ μεγαλύτερα ἐγκλήματα.

Ἐξέτασον ἀκόμη μήπως κυριεύεσαι ἀπὸ τὸν ἐγωισμόν, καὶ θέλεις πάντοτε καὶ πανταχοῦ ὅλοι καὶ ὅλα νὰ ὑποτάσσονται καὶ νὰ δουλεύουν εἰς τὸ ἰδικόν σου ἐγώ.

Τὸ πάθος τοῦτο, ἀδελφέ μου, ἡ ρίζα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν φυτρώνουν ὅλοι οἱ κλάδοι τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἡ πηγὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πηγάζουν ὅλα τὰ δηλητήρια τῆς ἁμαρτίας, τὰ ὁποῖα καταστρέφουν σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ ἐτοιμάζουν τὴν αἰώνιαν καταδίκην.

*

* *

Λοιπὸν, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, γνῶθι σαυτὸν ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης· γνώρισον ὅλα τὰ πάθη, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκεσαι· διὰ τῆς ἐρεύνης ταύτης ἀνακάλυψον τὰ ἐλαττώματά σου καὶ βδελύξου αὐτά ἀπὸ καρδίας καὶ μίσησον αὐτά καὶ ὅσον δύνασαι ἀγωνίζου διὰ νὰ τὰ πολεμῆς καὶ νὰ τὰ νεκρώνης, καθὼς ὁ θεῖος Παῦλος λέγει· «οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσον σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. ε' 24). Ξερίζωσον τὰς ρίζας τῆς ἁμαρτίας καὶ φύτευσον τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη τῶν ἀρετῶν· «Νοῦς πνευματικὴν γνῶσιν πεπωκώς, τελείως καθαίρεται. Ἀγάπη δέ, τὰ φλεγμαίνοντα μόρια τοῦ θυμοῦ θεραπεύει, ἐπιθυμίας δ' ἐπιρρέουσας ἴστησιν ἐγκράτεια» (ὅσιος Σεραπίων).

Ἐπειδὴ ὁμως νικητὴς καὶ νεκρωτὴς τοῦ κόσμου παθῶν ἐστάθη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ θανάτου του· «ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰω. ις' 33)· πρόστρεχε, ἀδελφέ, καθημερινῶς εἰς τὸν γλυκύτατόν μας Ἰησοῦν καὶ εἰς τὸν σταυρόν του καὶ φώναζε τὸ παμπόθητον ὄνομά του, λέγων μέσα εἰς τὸν νοῦν σου μὲ ὄλην τὴν ἀγάπην καὶ θερμότητα· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με». Παρακάλει αὐτόν νὰ ἰατρεύσῃ τὰ πάθη σου διὰ τῶν Παθῶν του· καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Σταυροῦ του νὰ σταυρώσῃ τὴν σάρκα καὶ τὰς ἐπιθυμίας σου, διὰ νὰ δύνασαι νὰ λέγῃς καὶ σὺ μετὰ παρρησίας ἐκεῖνο τὸ τοῦ Παύλου· «Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ...» (Γαλ. στ' 14).

ΤΕΛΟΣ καὶ τῷ Θεῷ δόξα.

ΤΙ ΔΕΙ ΠΟΙΕΙΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ (Ο ὀρθόδοξος χριστιανός)

Ἄς λογιάζη καλὰ ὁ χριστιανός, ὅταν ἐμβαίη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, πῶς ἐμβαίνει μέσα εἰς ἕνα ἄλλον οὐρανόν. Ἡ αὐτὴ τοῦ Θεοῦ μεγαλοπρέπεια, ποῦ εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν, εἶναι καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του· καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐμβαίη μὲ φόβον καὶ εὐλάβειαν, καὶ ὄχι μὲ ὑπερηφάνειαν, μὲ ἔπαρσιν, μὲ φαντασίαν κοσμικὴν, καὶ ὡς ἔτυχεν, ὡσάν νὰ ἐμβαίνεν εἰς τὸν οἶκον του. Οἱ ἄνθρωποι ἐμβαίνουν εἰς τὰ παλάτια τῶν Βασιλέων καὶ ἀρχόντων μὲ προσοχὴν καὶ εὐλάβειαν, ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴν εἶναι ἐκεῖνοι παρόντες· πόσον περισσότερο πρέπει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ αὐτὸς Χριστός, ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων, εὐρίσκεται παρὼν, συντροφευόμενος, μὲ Ἄγγέλους καὶ μὲ Ἀρχαγγέλους καὶ μὲ ὅλην τὴν οὐράνιον μεγαλοπρέπειαν. Λογιάσατε, ὅτι ὑπάγετε εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου σας· ὑπάγετε νὰ παρασταθῆτε ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ μὲ ταπεινώσιν, νὰ τοῦ ζητήσητε συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν σας, βοήθειαν, νὰ μὴν πέσητε πάλιν εἰς ἁμαρτίας, δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς σας· δύναμιν, νὰ ἀντιπολεμήτε εἰς τοὺς πειρασμοὺς τοῦ Διαβόλου, τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ κόσμου· χάριν, διὰ νὰ ζήσητε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς σας μὲ εὐσέβειαν, νὰ κάμητε τὸ ἀγαθόν, καὶ νὰ τὸ ἀκολουθήσητε ἕως τέλους τῆς ζωῆς σας, διὰ νὰ παρασταθῆτε μετὰ θάνατον ἔμπροσθεν εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Χριστοῦ μὲ παρρησίαν νὰ λάβητε τὸ βραβεῖον καὶ τὴν δόξαν, ὁμοῦ μὲ τοὺς λοιποὺς του Ἁγίους.

Περὶ Ἐξομολογήσεως

Πᾶσα ἐξομολόγησις ταπεινοῖ τὴν ψυχὴν. Διτὸς δὲ ἐστὶν ὁ τῆς ἐξομολογήσεως λόγος· ὁ μὲν ἐν εὐχαριστίᾳ τῶν δωρημένων ἀγαθῶν γενόμενος· ὁ δὲ ἐπὶ ἐλέγχῳ καὶ ἔτασμῳ τῶν κακῶς πεπραγμένων λεγόμενος. Ἐξομολόγησις γὰρ λέγεται καὶ ἡ τῶν εὐπεπονηθέντων μετ' εὐχαριστίας ἀπαρίθμησις τῶν θεῶν εὐεργεσιῶν· καὶ τῶν κακῶς πεπραγμένων ἐξαγόρευσις. Ἀμφότερα δὲ ταπεινώσεως ὑπάρχει ποιητικά, καὶ ὁ ἐπ' ἀγαθῶ γὰρ εὐχαριστῶν ὁμοῦ, καὶ ὁ ἐπ' ἐγκλήμασιν ἔταζόμενος ταπεινοῦται· ὁ μὲν ἑαυτὸν ἀνάξιον κρίνειν τῶν δωρηθέντων καλῶν, ὁ δὲ λαβεῖν ἄφεσιν τῶν πλημμεληθέντων δεόμενος. Ἔλεγε πάλιν· ὅτι ὁ Θεὸς ἐκεῖνα κρίνει, ἄπερ δι' ἐξομολογήσεως εἰς φῶς οὐκ ἦλθον· ὅσα δὲ ἐξομολογήσονται οἱ ἄνθρωποι μετὰ δακρύων ἐν ταπεινώσει πολλῇ μετὰ στεναγμῶν καὶ παύσονται τῆς πονηρᾶς πράξεως, ὁ ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων Θεὸς οὐ λογίζεται αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν· ὁποίας δὲ κρύψει ὁ ἄνθρωπος, καὶ σὺν αὐταῖς ἀποθανῶν ἐκεῖνας κρινεῖ ὁ Θεὸς καὶ δημοσιεύσει ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Πᾶς ὁ βαπτισθεὶς ἀνενέργητος πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ὑπαρχέτω θεοφιλῆς, ἀποτασσόμενος ταῖς ἀπάταις καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις τοῦ σατανᾶ. Υἱὸς Θεοῦ κατὰ μέθεξιν προσευχόμενος ὡς υἱὸς Πατρὸς καὶ λέγων ὡς ἀπὸ κοινοῦ τῶν πιστῶν. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς κ.τ.λ. ἵνα μὴ ἀναξίως Πατέρα ἑαυτοῦ καλοῦντος τὸν Θεὸν ὀνειδισθῆ.

ΟΠΤΑΣΙΑ ΜΟΝΑΧΟΥ

ΠΡΩΤΙΜΗΣΙΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΜΕ ΦΡΙΚΤΟΥΣ ΠΟΝΟΥΣ ΤΡΙΩΝ ΕΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΤΡΙΩΝ ΩΡΩΝ ΕΙΣ ΣΚΟΤΕΙΝΟΝ ΘΑΛΑΜΟΝ ΤΗΣ ΚΟΛΑΣΕΩΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἰς τὰς ἐπικηδῖους εὐχὰς καὶ εἰς τὰ μνημόσυνα ποῦ τελοῦν οἱ Χριστιανοί, ὁ ἱερεὺς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ ἐλεήσῃ τὴν ψυχὴν διότι δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ποῦ δὲν ἡμάρτησεν ἐπὶ τῆς γῆς. «Οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς ζήσεται καὶ οὐχ ἁμαρτήσῃ». Μόνον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτο ἀναμάρτητος.

Διὰ τὰς ἁμαρτίας μας, ὁ Θεὸς μᾶς δοκιμάζει, ὑποβάλλοντας ἡμᾶς εἰς σωματικὴν ἀσθένειαν.

Ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ δέχεται εὐχαρίστως τὴν ἀσθένειαν, νὰ ταπεινοῦται καὶ νὰ δοξάζῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ τὸν παρακαλῇ νὰ τοῦ δίδῃ ὑπομονὴν εἰς τὴν παιδαγωγικὴν τιμωρίαν.

Αἱ ἀσθένειαι ὅμως ποῦ μᾶς ἔρχονται εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν εἶναι μηδαμινὰ ἔναντι τῶν αἰώνιων βασάνων τῆς ἀτελευτήτου κολάσεως.

Ἐκεῖ εἶναι ὁ ὄδυρμος καὶ ἡ ὠδίνη ὅπως τὴν περιγράφει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου.

Ἡ φρικτὴ τῆς κολάσεως εἶναι ἀπερίγραπτος. Εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην περιγράφεται ἀμυδρῶς αὕτη ἀπὸ μοναχὸν ποῦ ἐδοκίμασεν αὐτὴν ἐπὶ χρονικὸν διάστημα μίας καὶ ἡμισείας ὥρας καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπομείνῃ ἄλλο τόσο χρονικὸ διάστημα ἐπροτίμησεν νὰ ὑποφέρῃ τὴν σωματικὴν ἀσθένειαν μὲ φρικτοὺς πόνους, κλινήρης ἐπὶ τρία ἔτη, παρὰ μίαν ὥραν εἰς τὴν κόλασιν.

ΟΠΤΑΣΙΑ ΜΟΝΑΧΟΥ Ἡ προτίμησις τῆς ἀσθενείας

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ἐν σαρκὶ ἐπὶ τῆς γῆς ζωῆς Αὐτοῦ ἀνέστησε τὸν τεθνεῶτα Λάζαρον, τὸν καὶ τετραήμερον λεγόμενον, διότι εἶχε μείνει τέσσαρας ἡμέρας εἰς τὸν Ἄδην. Ὅμως ὁ εὐλόγημένος αὐτὸς Λάζαρος, ἂν καὶ ἔζησε τριάκοντα χρόνους μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ δὲν εἶπε, οὔτε ἔγραψε τίποτε διὰ τὴν ἐν τῷ Ἄδῃ διαγωγὴν τῶν ψυχῶν. Δύο περιστατικὰ μόνον γνωρίζομεν δι' αὐτόν, α' ὅτι ποτὲ (καθ' ὅλην τὴν 30ετῆ ζωὴν μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ) δὲν ἐγέλασε παρὰ μόνον ἐμειδίασε ὅταν εἶδεν ἄνθρωπον νὰ κλέπτῃ πῆλινον ἀγγεῖον, καὶ μειδιῶν εἶπεν· ἴδου ὁ πηλὸς κλέπτει πηλόν, καὶ β' ὅτι μίαν συνεχῆ πικρότητα ἠσθάνετο εἰς τὸν φάρυγγα αὐτοῦ καὶ ποτὲ καμμία τροφή, κανένα φρούτο δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν γλυκάνῃ. Ἄρα ἐκ τούτων συμπεραίνομεν ὅτι φοβερὰ πράγματα εἶδεν εἰς τὸν Ἄδην καὶ διὰ τοῦτο ποτὲ εἰς ὅλην τὴν ζωὴν αὐτοῦ δὲν ἐγέλασε, καὶ ὅτι πολλὴν πικρότητα ἠσθάνθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, ἡ ὁποία καὶ μετεδόθη εἰς τὸ σῶμα - τὸν φάρυγγα.

Ἔρχεται δὲ νὰ βεβαιώσῃ τὸν λόγον τοῦτον μία πρόσφατος ἱστορία ἣτις συνέβη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἦτοι τοῦ εἰκοστοῦ κατὰ τὴν πολιτικὴν χρονομέτρησιν, τὴν ὁποίαν ἱστορίαν εὔρομεν γεγραμμένην εἰς χειρόγραφον βιβλίον τοῦ Γέροντος Δαμασκηνοῦ Μοναχοῦ Ἀγιοβασιλείτου, ὅστις καὶ εὐρίσκεται ἐν τῇ ζωῇ καὶ ὁ ἀμφιβάλλον δύναται νὰ τὸν ἐρωτήσῃ καὶ νὰ διαπιστώσῃ τοῦ λόγου τὸ ἀληθές. Καλὸν ὅμως εἶναι πρὶν ἀρχίσωμεν τὴν νέαν αὐτὴν ἱστορίαν

να παρεμβάλωμεν περιληπτικῶς μίαν παλαιάν ὁμοιάζουσαν τῇ νέᾳ, ὄχι κατὰ τὸ εἶδος, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἔννοιαν.

Γνωρίζουν οἱ πολλοὶ διὰ τὸν Μοναχὸν ἐκεῖνον τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, ὅστις εἶχε πόθον πολὺν νὰ μάθῃ τὴν ἔρμηνειαν τοῦ Δαυϊτικοῦ λόγου τοῦ ἐν τῷ Ψαλτηρίῳ· «χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου, Κύριε, ὡς ἡμέρα ἡ ἐχθὲς, ἣτις διήλθε, καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί», καὶ μετὰ ἀπὸ πολλὰς προσευχὰς καὶ δεήσεις, εὕρισκομένον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν Ἄγγελος Κυρίου ἐν σχήματι ἀετοῦ, ὁ ὁποῖος ἤλκυσε τὸν Μοναχὸν, μετέφερεν αὐτὸν εἰς τὸ δάσος καὶ ἐκεῖ ἤρχισεν ἕνα φτερούγισμα, ἕνα κελάιδισμα διὰ τοῦ ὁποίου ἐκράτησεν ἐκεῖ τὸν Μοναχὸν πολλοὺς χρόνους. Κάποτε ἀπέπτη ὁ Ἄγγελος Κυρίου -ὁ ἀετός- καὶ ὁ Μοναχὸς εἶπεν· ἄς ἐπιστρέψω εἰς τὸ Μοναστήριόν μου, μήπως ἄργησα. Ἐπιστρέψας λοιπὸν εὗρεν ἐκεῖ ἄλλον Μοναχὸν θυρωρὸν, ἄλλον ἠγούμενον, ἄλλην ἀδελφότητα, ὅλα τὰ πρόσωπα ἄγνωστα εἰς αὐτόν. Καὶ ἐξετάσαντες τὸν Κατάλογον ὀνομάτων τῶν ἠγουμενευσάντων ἐν τῇ Μονῇ καὶ τῶν προζησάντων ἀδελφῶν εὔρον, κατὰ τὰ ὀνόματα ἅτινα ἔλεγεν ὁ Μοναχός, ὅτι ἡ ἀδελφότης αὐτὴ ὑπῆρξεν ἐν τῇ Μονῇ πρὸ τριακοσίων ἐτῶν! Ἄρα ὁ Μοναχὸς οὗτος ἔζησεν εἰς τὸ δάσος τριακοσίους χρόνους χωρὶς νὰ πεινάσῃ ἢ νὰ διψάσῃ, ἢ νὰ νυστάξῃ ἢ νὰ αἰσθανθῇ κάποιαν ἄλλην σωματικὴν ἀνάγκην, μὲ μόνην τροφήν καὶ τρυφήν τὸ κελάιδισμα τοῦ ἀετοῦ, ἢ καλλίτερον εἶπεῖν τὴν ψαλμωδίαν τοῦ Ἀγγέλου, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἔρμηνεία τοῦ ψαλμικοῦ χωρίου «χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου, Κύριε, ὡς ἡ ἡμέρα ἡ ἐχθὲς κ.τ.λ.» καὶ αὐτὴ εἶναι μία ἀσήμαντος, μία ἀμυδρὰ ὑποτύπωσις τῆς μελλούσης χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως τῶν Δικαίων εἰς τὸν Παράδεισον. Ὅτι οὕτω δηλαδὴ θὰ παρέρχωνται οἱ αἰῶνες χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνονται καὶ χωρὶς νὰ αἰσθάνονται οἱ Δίκαιοι καμμίαν ἀνάγκην, ὅπως ὁ Μοναχὸς οὗτος ἔζησε τριακόσια ἔτη ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τῆς ψαλμωδίας τοῦ Ἀγγέλου καὶ ἐνόμισεν ὅτι παρήλθον μόνον δύο ὥραι. Ἀλλὰ τώρα ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν ἰδικὴν μας ἱστορίαν.

Ἐνας νέος, ῥῶσσος, εἰς τὴν Ῥωσσίαν, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος, βλέπων τὴν ματαιότητα τῆς παρουσίας ζωῆς, ποθῶν δὲ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἐπιτυχεῖν, ἀπεφάσισε νὰ ἀρνηθῇ τὸν κόσμον, νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ καὶ νὰ γίνῃ Μοναχός. Ἐχὼν δὲ ἡλικίαν ὑπερικοσαετῆ καὶ ὑπ' οὐδενὸς κωλύμενος διὰ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ τὸν ἱερόν τοῦτον καὶ σωτήριον, εὐθύς μετὰ τὸ σκεφθῆναι καὶ ἀποφασίσαι τὸ ἔργον ἐπροχώρησε. Δὲν ἠθέλησεν ὅμως νὰ μείνῃ εἰς κανὲν ἀπὸ τὰ Μοναστήρια τῆς πατρίδος του, ἀλλὰ ἀκλινῶς ἐπορεύθη πρὸς τὸν εὐλόγημένον Ἄθωνα, τὸ Περιβόλι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τὸ Ἅγιον Ὄρος. Εἰσελθὼν λοιπὸν ἐπορεύθη εἰς Καρυάς, τὴν Πρωτεύουσαν τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ κατευθεῖαν εἰσήχθη εἰς τὴν ἐντὸς τῶν Καρυῶν Σκήτην τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τὸ λεγόμενον Σεράγιον, ἔνθα, ὡς φαίνεται εἶχε συγγενῆ ἢ γνωστὸν τινα Μοναχόν.

Τὸ πολίτευμα τῆς Σκήτης αὐτῆς ἦτο κοινοβιακόν, εἶχε τὸν ἠγούμενον -ὅστις κατὰ τὴν μοναχικὴν γλωσσὴν καλεῖται Δικαῖος- καὶ εἰς αὐτὸν ὅλοι οἱ Μοναχοὶ τῆς Σκήτης ἔκαναν ὑπακοήν, ἦτο μία τράπεζα διὰ τὸ φαγητὸ καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰ πάντα κοινοβιακά.

Εἰς ἕνα τοιοῦτον Κοινόβιον, λοιπὸν, εἰσελθὼν καὶ καταταγείς ὁ νέος οὗτος ἐπεδείκνυε πᾶσαν σπουδὴν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν μοναχικῶν καθηκόντων καὶ διακονημάτων, τὴν ὑπακοήν καὶ ταπεινώσιν, οὕτως ὥστε εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔγινε ἕνα ζωντανὸν-φωτεινὸν παράδειγμα πρὸς μίμησιν ἀρετῆς. Ἐν τοιαύτῃ διαγωγῇ καὶ ὑγείᾳ σωματικῇ διήνυσεν εἰς τὴν Σκήτην ὁ ἀδελφὸς δέκα ὀλόκληρα ἔτη. Μετὰ δὲ ταῦτα ἠσθένησε καὶ μὴ θέλων νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Ἁγίου Ὄρους διὰ ἰατροῦς καὶ νοσοκομεῖα, εἶτε διότι ἦτο ξένος καὶ μὴ γνωρίζων τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, εἶτε διότι ἠσθάνετο τὰς δυνάμεις του ἱκανὰς πρὸς ὑπομονὴν τῆς ἀσθενείας, ἔμεινεν ἐκεῖ ὑποφέρων τοὺς πόνους καὶ τὰ ἄλλα ἐπακόλουθα τῆς ἀσθενείας. Ὀλίγον ὅμως κατ' ὀλίγον ἐπιδεινωθείσης τῆς καταστάσεως τοῦ ἀδελφοῦ, ὡς μὴ λαμβάνοντος οὐδὲν φάρμακον ἔπεσεν εἰς τὸ στῶμα, ἔμεινε δηλαδὴ κλινῆρης μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ἐξέλθῃ τοῦ κελλίου οὔτε διὰ τὴν ἐκκλησίαν οὔτε διὰ τὰ διακονήματα ἢ ἄλλην τινα ὑπηρεσίαν. Ἐδόθη δὲ εἰς αὐτὸν ἀδελφὸς νεώτερος διὰ νὰ τὸν ὑπηρετῇ εἰς ὅλας τὰς σωματικὰς ἀνάγκας αὐτοῦ, ὅστις καὶ διηγήθη εἰς τὸν Γέροντα Δαμασκητὸν τὴν ἱστορίαν αὐτήν, ὅταν οὗτος ἐπεσκέφθη τὴν Σκήτην ταύτην. Ἐλεγε δὲ ὁ ἀδελφὸς οὗτος διὰ τὸν ἀσθενοῦντα Μοναχόν, ὅτι εἶχε μεγάλην ὑπομονήν, ἀδιάλειπτον εὐχὴν καὶ εὐχαριστίαν πρὸς Κύριον. Οὐδέποτε ἐγόγγυσεν, ἢ ἠγανάκτησεν, ἢ εἶπε λόγον σκληρὸν κατὰ τινος εἰς τὴν ὥραν τοῦ πόνου καὶ τῶν ἄλλων δεινῶν τῆς ἀσθενείας.

Οὕτω, λοιπόν, κληήρου ὄντως τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ὑποφέροντος πόνους καὶ ἄλλας ταλαιπωρίας, παρήλθον δέκα ἔτη, ὅσα δηλαδὴ παρήλθον ἐν τῇ ὑγείᾳ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀποταγῆς αὐτοῦ τόσα καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας καθ' ἃς συνεπληροῦντο τὰ δέκα ἔτη ἐν τῇ ἀσθενείᾳ, μίαν πρωΐαν αἴφνης παρίσταται ἔμπροσθεν αὐτοῦ Ἄγγελος Κυρίου. Ἐταράχθη ὁ Μοναχὸς καὶ ἐποίησε τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ ἀλλὰ καὶ ὁ Ἄγγελος τὸν ἐμιμήθη, ὁπότε διεπίστωσεν ὁ Μοναχὸς ὅτι δὲν εἶναι φαντασία δαιμονική. Λέγει λοιπὸν πρὸς τὸν Μοναχόν· Ἄγγελος εἰμὶ Θεοῦ Παντοκράτορος καὶ ἀπεστάλην πρὸς σέ εἰπεῖν σοι ταῦτα· Θέλημα Θεοῦ ἐστὶν ἵνα ὑποφέρῃς ἔτι ὀλίγον καὶ ὕστερον νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου. Δύο δὲ τρόπους, δύο εἶδη κακώσεως θὰ σοὶ ὑποδείξω καὶ ὁποῖον ἂν ἐκλέξῃς ἐγὼ θὰ τὸ ἐκτελέσω ἀμέσως, ὡς ἔχων τοιαύτην ἐξουσίαν παρὰ Κυρίου. Πρῶτος τρόπος εἶναι· καθὼς ἔχεις ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ταύτῃ δέκα χρόνους, νὰ ποιήσῃς ἄλλους τρεῖς ἐν τῇ αὐτῇ ἀσθενείᾳ, μὲ τοὺς αὐτοὺς πόνους καὶ τὰς αὐτὰς ταλαιπωρίας, καὶ κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν τριῶν χρόνων ἐγὼ ἔρχομαι, σὲ παραλαμβάνω καὶ σὲ ὑπάγω εἰς τὴν αἰώνιαν χαρὰν καὶ ἀπόλαυσιν, ἔνθα οὐκ ἔστι πόνος οὐδὲ ταλαιπωρία.

Δεύτερος τρόπος εἶναι· νὰ σὲ ὑπάγω κάτω εἰς τὸν Ἄδην, νὰ σὲ ἀφήσω εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς θαλάμους αὐτοῦ, νὰ μείνῃς ἐκεῖ τρεῖς ὥρας ἄνευ κολαστηρίων, ἄνευ βασάνων ἢ ἄλλης τινὸς ἐνοχλήσεως καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν τριῶν ὡρῶν ἐγὼ ἔρχομαι, σὲ παραλαμβάνω καὶ σὲ ὑπάγω εἰς τὸν Παράδεισον, ἔνθα τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον καὶ χαρὰ ἢ ἀνέκφραστος. Μελέτησον ταῦτα κατὰ διάνοιαν, ἔκλεξαι ἓνα ἐκ τῶν δύο καὶ ἐγὼ θὰ τὸ ἐκτελέσω ἀμέσως.

Ἀρχίζει λοιπὸν ὁ Μοναχὸς νὰ σκέπτεται καὶ νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτόν· Ἔχω δέκα χρόνους ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ὑποφέρων τόσους πόνους καὶ κόπους· μόνος ὁ Θεὸς γνωρίζει τί ὑπέμεινα· νὰ ὑπομείνω ἄλλα τρία ἔτη; πολὺ ἐστὶ. Νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Ἄδην; σκοτεινὸς καὶ πικρὸς ἐστὶν ὁ Ἄδης ἀλλὰ τρεῖς ὥραι δὲν εἶναι πολὺ, συντόμως θὰ παρέλθουν καὶ οὕτω θὰ λάβουν τέλος ὅλα τὰ βάσανά μου. Καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἄγγελον λέγει· ἐκλέγω τὸ δεύτερον, ἦτοι τὸν Ἄδην. Εὐθύς ἀμέσως ὁ Ἄγγελος παραλαμβάνει αὐτὸν καὶ τὸν μεταφέρει εἰς τὸν Ἄδην (εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐδεὶς οἶδεν εἰμὴ ὁ Θεός), εἰσάγει αὐτὸν εἰς ἓνα θάλαμον καὶ τοῦ λέγει· κάθου εἰς τοῦτον τὸν τόπον καὶ ἀνάμεινόν με, μετὰ τρεῖς ὥρας ἔρχομαι· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ὁ Ἄγγελος.

Ἄς σημειωθῆ ὅμως ὅτι, ἐν ὅσῳ ὁ Ἄγγελος εὐρίσκετο μετὰ τοῦ Μοναχοῦ εἰς τὸν Ἄδην, ὡς ὦν ὁ Ἄγγελος ὅλος φωτεινὸς καὶ ἐκπέμπων φῶς, ὁ Ἄδης ἀντὶ σκοτεινὸς ἐγένετο φωτεινότατος· καὶ μόλις τὸ φῶς τὸ ἀγγελικὸν ἐχάθη τότε εὐρέθη ὁ Μοναχὸς εἰς τὸ σκότος. Ἀλλὰ τί σκότος, ἀδελφοί μου; ἀφεγγές νὰ τὸ εἶπω; ἀλλὰ δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα. Ψηλαφητόν; οὐτε αὐτό, ἀλλ' οὐδὲ δύναται τις νὰ εὕρῃ ὄνομα νὰ τοῦ δώσῃ. Ἦτο πάντως μία ἀπελπιστική, ἀνυπόφορος, ἀπαραμύθητος παραλύουσα τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, μία πνιγηρὴ κατάστασις, μία ἄνευ κολαστηρίων Κόλασις. Καὶ τώρα, δι' αὐτόν, ἢ κάθε στιγμή ποὺ περνᾷ εἶναι ἡμέρα μία καὶ τὸ λεπτόν τῆς ὥρας διμηνία καὶ περισσότερον. Κάνει ὅμως ὑπομονή, ὅτι θὰ παρέλθουν αἱ τρεῖς ὥραι καὶ θὰ ἔλθῃ ὁ Ἄγγελος νὰ ἀναγάγῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξ ἄδου κατωτάτου. Καὶ στενοχωρεῖται, ἀναμένει καὶ ἀδημονεῖ ὁ Μοναχός, ἀλλὰ ὁ Ἄγγελος δὲν φαίνεται.

Παρήλθε μία ὥρα καὶ μισή· ἕως ἐδῶ εἶχε τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀπολυτρώσεως· κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἔχασε τὴν ὑπομονὴν αὐτοῦ καὶ περιέπεσεν εἰς ἀπόγνωσιν καὶ τελείαν ἀπελπισίαν. Δὲν πρόκειται νὰ ἔλθῃ ὁ Ἄγγελος, εἶπε καὶ ἀπληπίσθη, ἢ μὲ μίαν λέξιν, ὁ Μοναχὸς «ἔπεσε».

Ὁ πανδερκέστατος ὀφθαλμὸς τοῦ Θεοῦ «ὄς πάνθ' ὀρᾷ» ἦτοι τὰ πάντα βλέπει, εἶδε τὴν ἐν τῷ Ἄδῃ «πτῶσιν» του Μοναχοῦ, καλεῖ τὸν Ἄγγελον τὸν ὑπηρετοῦντα εἰς τὸ μυστήριον τοῦτο καὶ τοῦ λέγει· Ὑπάγε εἰς τὸν Ἄδην, εἰς τὸν Μοναχὸν ὃν ἀφῆκας ἐκεῖ, ἐρώτησον καὶ εἶπέ αὐτῷ πῶς διάκεισαι; Ὁ Ἄγγελος ἀποσεκύνησε τὸ Κυρί κα πάραυτα ἐρέθη εἰς τὴν δὴν. Εἰσελθὼν εἰς τὸν θάλαμον ἐκεῖνον τὸν σκοτεινότατον ἔλαμψεν ὅλος ἐκ τοῦ ἀγγελικοῦ φωτός, βλέπει δὲ τὸν Μοναχὸν ὅλον ἀπληπισμένον καὶ ὡς εἰπεῖν ἓνα ψυχοσωματικὸν ῥάκος. Λέγει λοιπὸν πρὸς αὐτόν· Κύριος ὁ Θεὸς ἀπέστειλέ με πρὸς σέ ἵνα ἐρωτήσω σε καὶ σοὶ εἶπω· πῶς διάκεισαι; Ὁ Μοναχός, ὡς ἐκ μεγάλης καταπτώσεως ὑψώσας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἄγγελον, βλοσυρῶ βλέμματι ἐκύτταξεν αὐτόν καὶ ἐν ἀναβρασμῷ ψυχῆς λέγει πρὸς αὐτόν μετ' ὀργῆς· Εἶσαι σὺ Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ; εἶσαι σὺ ὑπηρετὴς τῆς ἀληθείας; εἶσαι συνεπής εἰς τοὺς λόγους σου; Ἦλθες εἰς τὸ κελλίον μου, μοὶ ὑπέβαλες δύο ὄρους, δύο τρόπους παιδείας καὶ ἐγὼ ἐξέλεξα τὸν δεύτερον. Μὲ

ἔφερες καὶ μὲ ἄφησες εἰς τὸν σκοτεινὸν καὶ ἀπαράκλητον τοῦτον τόπον λέγων μοι, ὅτι μετὰ τρεῖς ὥρας ἔρχομαι νὰ σὲ ἐξάξω καὶ νὰ σὲ ὑπάγω εἰς τὸν Παράδεισον. Ἔφυγες καὶ ἐγὼ περιμένω, περιμένω, περιμένω. Παρῆλθον διακόσια ἔτη καὶ τώρα ἦλθες καὶ μοὶ λέγεις· πῶς διάκεισαι;

Ὁ Ἄγγελος, ἀπὸ ὅ,τι ἐνήργησεν ὁ Κύριος, νὰ τὸν ἀποστείλῃ δηλαδὴ πρὸ τῆς ὠρισμένης ὥρας καὶ ἀπὸ ὅ,τι ἤκουσε τώρα ἀπὸ τὸν Μοναχὸν ἐνόησε τὴν ὄλην ἐσωτερικὴν κατάστασιν αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀπαντᾷ μὲ πραεῖαν φωνήν. Ναί, Μοναχέ, Ἄγγελος εἰμὶ τοῦ Θεοῦ, ὑπηρετῆς τῆς ἀληθείας καὶ συνεπῆς εἰς τοὺς λόγους μου. Οὐδὲν ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ ἀλλ' ὅ,τι ἂν ἀκούσω καὶ προσταχθῶ ὑπὸ τοῦ Κυρίου, τοῦτο καὶ πράσσω. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν εἶδε τὴν τῆς ψυχῆς σου κατάστασιν καὶ ἀπέστειλέ με ἵνα σὲ ἐρωτήσω καὶ σοὶ εἶπω· πῶς διάκεισαι; Ἄκουσον δὲ καὶ γνώρισον τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν ὅποια ἐστίν. Εἶπον σοὶ ὅτι θὰ μείνης εἰς τὸν τόπον τοῦτον τρεῖς ὥρας, καὶ ἀπὸ τὴν στιγμὴν ὅπου ἔφυγον ἀπὸ σοῦ μέχρι τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὅπου ἦλθον καὶ σοῦ ὀμιλῶ, παρῆλθε τὸ ἥμισυ τοῦ ὠρισθέντος χρονικοῦ διαστήματος, δηλαδὴ μόνον μία καὶ ἥμισυ ὥρα, καὶ ἔχεις νὰ μείνης εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἄλλο τόσον, ἦτοι ἄλλην μίαν καὶ μισὴν ὥραν. ἦλθον διὰ νὰ σὲ ἴδω πῶς εὐρίσκεσαι, δὲν ἦλθον διὰ νὰ σὲ ἐξάγω τοῦ Ἄδου.

Ἐμβρόντητος ἔμεινε, ἐπίστευσε ὅμως ὁ Μοναχὸς εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀγγέλου, ἐνόησε τὸ μυστήριον εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο, ἐγνώρισεν ἐμπράκτως τί ἐστὶν Ἄδης, ἦλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀφῆκε φωνὴν οἰκτρὰν καὶ ὀδυνηρὰν σφόδρα οὕτως εἰπών· Οὐαί, οὐαί, ἀλλοίμονον εἰς τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες θὰ κατακριθῶσι καὶ θὰ καταδικασθῶσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Κολάσεως· διότι ἐὰν ἐγὼ διὰ δύο ὥρας ἐφαντάσθην ὅτι παρῆλθον δύο αἰῶνες, καίτοι ἔχων τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ Ἄγγελος νὰ μὲ λυτρώσῃ, πῶς θὰ ὑπομείνωσιν ἐκεῖνοι χιλιάδας αἰῶνων καὶ χωρὶς καμμίαν ἐλπίδα ἀπολυτρώσεως; Καὶ ἐὰν ἐγὼ δίχα βασανιστηρίων ἢ καμμιαῖς ἐνοχλήσεως δὲν ἠδυνήθην νὰ ὑπομείνω τὸ σκότος, πῶς ἐκεῖνοι θὰ ὑποφέρωσιν σὺν τῇ αἰωνιότητι καὶ τὰς διαφοροὺς βασάνους;

Καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἄγγελον λέγει· δέομαί σου, Ἄγγελε τοῦ Θεοῦ, συγχώρησόν μοι διὰ τὸν κακὸν τρόπον καὶ τὴν τραχύτητα τῶν λόγων μου διὰ τῶν ὁποίων σοὶ ὠμίλησα. Μετανοῶ διὰ ταῦτα, μετανοῶ καὶ διὰ τὴν ἐκλογὴν μου νὰ μείνω εἰς τὸν Ἄδην τρεῖς ὥρας. Δέομαί σου, παρακαλῶ καὶ ἱκετεύω σε, ἐκβαλέ με ἐκ τοῦ πικροτάτου καὶ ἀνυποφόρου τόπου τούτου, ἄρον με εἰς τὸ κελλίον μου, ἐν τῇ ἀσθενείᾳ μου νὰ διανύσω τὰ τρία ἔτη καὶ μηδὲ ἓνα λεπτὸν τῆς ὥρας μὴ μὲ ἀφήσῃς ἐδῶ. Προτιμῶ τὴν ταλαιπωρίαν τῆς ἀσθενείας καὶ νὰ βλέπω φῶς, ἔστω τὸ ἠλιακὸν παρὰ τὸ σκότος τοῦτο. Καὶ ὁ Ἄγγελος, ὡς ἔχων ἐντολήν νὰ ποιήσῃ τὸ θέλημα καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μοναχοῦ ἐδέχθη τὴν ἀναίρεσιν τῆς πρώτης ἐκλογῆς καὶ λαμβάνει αὐτόν, τὸν μεταφέρει εἰς τὸ κελλίον του, τὸν ἀφήνει εἰς τὴν κλίνην του καὶ τοῦ λέγει· μετὰ τρία ἔτη ἔρχομαι καὶ σὲ παραλαμβάνω· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ὁ Ἄγγελος.

Τότε, ὦ τότε! λυτρωθεὶς ὁ Μοναχὸς ἐκ τῆς ἀφορήτου καὶ φοβερᾶς τοῦ Ἄδου κατοικίσεως ἀνέπεμψεν ἐκ βαθέων τῆς καρδίας αὐτοῦ δόξαν τῷ Θεῷ, εὐχαριστίαν μετὰ δακρύων καὶ ἱκεσίαν τοῦ μηδέποτε ἰδεῖν τὴν σκοτεινὴν καὶ μελανὴν τοῦ Ἄδου μορφήν. Ἠγάλλετο ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ὡς ἔβλεπε τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου καὶ διαλογιζόμενος ἔλεγε καθ' ἑαυτόν· πῶς ἐπροτίμησα τὸ σκότος ἀντὶ τοῦ φωτός! τὴν ἀργίαν καὶ ἀπραξίαν ἀντὶ τῆς ὑπομονῆς μετὰ εὐχαριστίας! τὴν δαιμονικὴν ἀπελπισίαν ἀντὶ τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος! Κύριε, συγχώρησόν μοι. Κύριε, λύτρωσαί με τοῦ αἰωνίου σκότους καὶ ἀξιώσόν με τοῦ ἐν σοὶ φωτός.

Ἐμεινε λοιπὸν ὁ Μοναχὸς εἰς τὴν ἀσθενείαν τὰ τρία ἔτη, αὐξάνων καὶ πληθύνων τοὺς πνευματικοὺς καρπούς διὰ τῆς ὑπομονῆς, τῆς εὐχαριστίας καὶ τῆς προσευχῆς· τὴν δὲ παραμονὴν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ἐκάλεσε τὸν Πνευματικόν, ἐξωμολογήθη πᾶσαν λεπτομέρειαν τοῦ βίου του καὶ παρεκάλει αὐτόν νὰ ἔλθῃ τὴν ἐπομένην νὰ τῷ μεταδώσῃ τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ πολὺ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, νὰ φέρῃ δὲ μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν ὑπηρετοῦντα αὐτῷ εἰς τὴν ἀσθενείαν αὐτοῦ ἐπὶ δεκατρία ὀλόκληρα ἔτη, διὰ νὰ εἶπῃ εἰς αὐτοὺς ἓνα μέγα μυστικόν. Τὴν ἐπομένην ἐτέλεσε τὴν θείαν Λειτουργίαν ὁ Πνευματικὸς καὶ κατὰ τὴν αἴτησιν τοῦ Μοναχοῦ λίαν πρῶτ' ἐπῆγε εἰς τὸ κελλίον του μετὰ τοῦ ὑπηρετοῦντος ἀδελφοῦ καὶ τῷ μετέδωσε τὰ θεῖα Μυστήρια, τὸ μέγα ἐφόδιον διὰ τὴν ἀνωφερῆ καὶ ἀνεπίστρεπτον πορείαν· καὶ καθίσαντες διηγήθη εἰς αὐτοὺς ὄλην τὴν ἀνωτέρω ἱστορίαν.

Ἐκ τούτου τοῦ Μοναχοῦ τοῦ ὑπηρετήσαντος τὸν ἀσθενῆ καὶ αὐτηκόου μάρτυρος γενομένου τῆς

θαυμαστῆς αὐτῆς ἱστορίας ἤκουσεν ὁ Γέρον Δαμασκηνὸς Ἀγιοβασιλειάτης καὶ ἔγραψεν αὐτὴν εἰς βιβλίον ἰδιόχειρον τὸ ὁποῖον καὶ ἡμεῖς ἀναγνώσαντες μεταφέρομεν εἰς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην δι' ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Τὰ σχόλια νομίζομεν εἶναι περιττά, ἡ ἱστορία καὶ μόνη ἀφ' ἑαυτῆς ὁμιλεῖ πολλά· διὰ τοῦτο ἕκαστος ἡμῶν ὡς ἐξετάσῃ τὴν πνευματικὴν πορείαν αὐτοῦ πρὸς τὰ ποῦ κατευθύνεται ἄνω εἰς τὸν Παράδεισον ἢ κάτω εἰς τὸν Ἄδην, φοβηθήτω τὴν αἰώνιον Κόλασιν καὶ ἐργασθήτω ἵνα ἀξιωθῇ τῆς οὐρανίου βασιλείας μετὰ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος Δικαίων εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

Μετ' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν

Ο ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΕΣΦΙΓΜΕΝΟΥ

Ἀρχιμανδρίτης Εὐθύμιος
καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί